

BR.0210.1.89.2023

Zarządzenie nr 89
Rektora Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 21 grudnia 2023 r.

w sprawie Programu działań na rzecz dostępności
„Uniwersytet Dostępny dla Wszystkich”

Na podstawie art. 23 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2020 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 742 z późn. zm.), ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 2240) oraz ustawy z dnia 4 kwietnia 2019 r. o dostępności cyfrowej stron internetowych i aplikacji mobilnych podmiotów publicznych (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1440), a także mając na uwadze postanowienia Konwencji z dnia 13 grudnia 2006 r. o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r., poz. 1169) zarządzam, co następuje:

§ 1

Ustalam Program działań na rzecz dostępności „Uniwersytet Dostępny dla Wszystkich”, stanowiący Załącznik do niniejszego Zarządzenia.

§ 2

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Rektor
Uniwersytetu w Białymstoku
Prof. dr hab. Robert W. Ciborowski

Załącznik
do Zarządzenia nr 89
Rektora Uniwersytetu w Białymstoku
z dnia 21 grudnia 2023 r.

Program działań na rzecz dostępności „Uniwersytet Dostępny dla Wszystkich”

Współcześnie niepełnosprawność nie jest już postrzegana przez pryzmat niedoskonałości i dysfunkcyjności. Niepełnosprawność sama w sobie nie determinuje potrzeb, aspiracji i możliwości ludzi oraz ich prawa do rozwoju i edukacji. Ogranicza je segregacyjne środowisko stworzone z pominięciem ich potrzeb, istniejące w nim bariery społeczne, ekonomiczne i fizyczne.

Tworzenie warunków do kształcenia, prowadzenia działalności naukowej oraz rozwoju zawodowego dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, to długotrwały proces, zmierzający do tego, by ich potrzeby były respektowane na równi z potrzebami całego społeczeństwa. Istotne jest, by udzielane wsparcie umożliwiało im bycie aktywnymi członkami wspólnoty uczelni, odpowiedzialnymi za kreowanie własnej drogi życiowej, jako pełnoprawnych członków społeczeństwa.

Tworzenie warunków równego dostępu do kształcenia, prowadzenia działalności naukowej oraz rozwoju zawodowego dla osób ze szczególnymi potrzebami nie jest przywilejem ani aktem dobrej woli wobec tej grupy osób, lecz obowiązkiem ze strony całego środowiska uniwersyteckiego. Wymaga skoordynowanych i długofalowych działań we wszystkich obszarach funkcjonowania uczelni.

Konwencja ONZ, mówiąca o prawach osób z niepełnosprawnościami, jako jeden z kluczowych obszarów wymienia edukację, a w jej ramach – szkolnictwo wyższe. Państwa, które są sygnatariuszami Konwencji zobowiązały się, że zapewnią włączający system kształcenia, umożliwiający integrację na wszystkich poziomach edukacji i w kształceniu ustawicznym. Działania te zmierzają do:

- 1) pełnego rozwoju potencjału oraz poczucia godności i własnej wartości, a także wzmocnienia poszanowania praw człowieka, podstawowych wolności i różnorodności ludzkiej,
- 2) rozwijania przez osoby ze szczególnymi potrzebami ich osobowości, talentów i kreatywności, a także zdolności umysłowych i fizycznych, przy pełnym wykorzystaniu ich możliwości,
- 3) umożliwienia osobom ze szczególnymi potrzebami efektywnego udziału w wolnym społeczeństwie.

Wypełnienie tych zobowiązań wymaga wprowadzenia dostępności, rozumianej jako właściwość środowiska (przestrzeni fizycznej, infrastruktury cyfrowej, produktów, usług), która pozwala osobom z trudnościami funkcjonalnymi (fizycznymi, poznawczymi) na korzystanie z niej na zasadzie równości z innymi. By stworzyć równe szanse członkom społeczności akademickiej, konieczne jest przyjęcie i wdrożenie długofalowego programu dostępności. Jego celem będzie zwiększenie dostępności fizycznej, technicznej i administracyjnej struktur uczelni, a zwłaszcza podniesienie świadomości, wiedzy i umiejętności środowiska akademickiego UwB w tym zakresie w odniesieniu do tworzenia treści dydaktycznych, nauczania i obsługi osób o różnorodnych potrzebach oraz kształtowanie wrażliwości i otwartości społeczności akademickiej na problemy osób ze szczególnymi potrzebami (za programem rządowym „Dostępność Plus”).

Cele główne:

1. Stałe diagnozowanie stanu i potrzeb w zakresie dostosowania uczelni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, poszukiwanie najlepszych rozwiązań, umożliwiających ich zaspokajanie oraz monitorowanie skuteczności podejmowanych działań.
2. Likwidacja barier architektonicznych.
3. Poprawa i rozwój istniejącej infrastruktury cyfrowej.
4. Wyrównywanie szans w dostępie do zasobów informacyjnych oraz zajęć dydaktycznych.
5. Wspomaganie w rozwiązywaniu indywidualnych problemów związanych z funkcjonowaniem na uczelni.
6. Budowanie postaw prointegracyjnych w środowisku uniwersyteckim.

7. Poszerzanie kompetencji członków społeczności akademickiej w zakresie dostępności i udzielania wsparcia osobom ze szczególnymi potrzebami.

W wyniku proponowanego programu działań oczekuje się:

- 1) zwiększenia dostępności uczelni m.in. pod względem architektonicznym, cyfrowym, informacyjno-komunikacyjnym,
- 2) poprawienia dostępności procesu edukacji,
- 3) uruchomienia kolejnych form wsparcia dla osób ze szczególnymi potrzebami w środowisku uniwersyteckim oraz utrwalenia obecnej struktury wsparcia,
- 4) poszerzenia kompetencji kadry akademickiej w zakresie udzielania wsparcia osobom ze szczególnymi potrzebami w procesie kształcenia.

Cel 1. Stałe diagnozowanie stanu i potrzeb w zakresie dostosowania uczelni do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, poszukiwanie najlepszych rozwiązań, umożliwiających ich zaspokajanie oraz monitorowanie skuteczności podejmowanych działań poprzez:

1. Gromadzenie informacji na temat aktualnego stanu dostosowania uczelni pod względem architektonicznym, cyfrowym oraz komunikacyjno-informacyjnym.
2. Ujawnianie barier i wdrażanie planów naprawczych przy współpracy z ekspertami, w tym osobami ze szczególnymi potrzebami – sporządzanie raportów, analiz, audytów.
3. Gromadzenie informacji na temat problemów i trudności osób ze szczególnymi potrzebami, związanych ze studiowaniem i prowadzeniem działalności naukowej.
4. Realizacja monitoringu potrzeb zgłaszanych przez środowisko akademickie.

Cel 2. Likwidacja barier architektonicznych poprzez:

1. Planowanie i realizację nowych inwestycji infrastrukturalnych w oparciu o zasady projektowania uniwersalnego, tj. zadbanie o to, aby były one dostępne dla wszystkich, w największym możliwym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalnego dostosowania.
2. Uwzględnianie założeń projektowania uniwersalnego w planach uczelni dotyczących modernizacji i remontów obiektów.

3. Zapewnienie dostępności dotychczasowej infrastruktury UwB w taki sposób, by spełniała co najmniej minimalne wymagania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Cel 3. Poprawa i rozwój istniejącej infrastruktury cyfrowej poprzez:

1. Zapewnienie dostępności, w tym poprzez bieżący monitoring, audyty dostępności wszystkich stron internetowych i publikowanych treści w oparciu o obowiązujące standardy dostępności cyfrowej oraz standard WCAG.
2. Zwiększenie dostępności narzędzi technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) wykorzystywanych w procesie kształcenia, w tym w szczególności tworzących platformy wykorzystywane w kształceniu na odległość, obsługi dziekanatowej, udostępnianiu materiałów naukowych i informacyjnych.

Cel 4. Wyrównywanie szans w dostępie do zasobów informacyjnych i procesu kształcenia poprzez:

1. Wdrażanie wewnętrznych rozwiązań prawnych, zapewniających równość szans w dostępie do zasobów informacyjnych i procesu kształcenia.
2. Wdrażanie dostępnych rozwiązań organizacyjnych i technologicznych wspierających realizację kształcenia i działalności naukowej.
3. Zapewnienie dostępnych materiałów audiowizualnych na potrzeby kształcenia poprzez doposażenie uczelni w infrastrukturę pozwalającą na tworzenie w pełni dostępnych materiałów audiowizualnych.

Cel 5. Wspomaganie w rozwiązywaniu indywidualnych problemów związanych z funkcjonowaniem na uczelni poprzez:

1. Stałe diagnozowanie potrzeb edukacyjnych osób ze szczególnymi potrzebami.
2. Organizację szkoleń i kursów wyrównujących szanse dla osób ze szczególnymi potrzebami.
3. Zwiększenie dostępności procesu rekrutacji poprzez bieżące monitorowanie i reagowanie na zgłaszane trudności.
4. Stałe zwiększanie dostępności procesu kształcenia poprzez likwidację zdiagnozowanych barier i trudności, w tym utrudnień administracyjnych i proceduralnych.

5. Stały rozwój systemu wsparcia w uczelni poprzez poszerzanie oferty, między innymi konsultacji psychologicznych, coachingu, mentoringu, udział w wydarzeniach tematycznych, konferencjach, wizytach studyjnych i badaniach.
6. Stworzenie spójnej i dostępnej identyfikacji wizualnej uczelni poprzez stworzenie podstawowych, jednolitych zasad identyfikacji wizualnej uczelni w zakresie cyfrowym, komunikacyjnym oraz architektonicznym oraz wdrożenie we współpracy z jednostkami uczelni oznakowania poziomego i pionowego budynków.
7. Promocja aktywizacji zawodowej między innymi studentów, doktorantów i absolwentów ze szczególnymi potrzebami.
8. Wspieranie różnych form aktywności osób ze szczególnymi potrzebami.

Cel 6. Budowanie postaw prointegracyjnych w środowisku uniwersyteckim poprzez:

1. Promowanie pozytywnego wizerunku osób ze szczególnymi potrzebami w środowisku akademickim.
2. Stwarzanie warunków do organizacji i włączania się osób ze szczególnymi potrzebami w przedsięwzięcia realizowane przez uczelnię.

Cel 7. Poszerzanie kompetencji członków wspólnoty uczelni w zakresie dostępności i udzielania wsparcia osobom ze szczególnymi potrzebami poprzez:

1. Prowadzenie stałych i okazjonalnych kampanii uświadamiających i uwrażliwiających na potrzeby osób ze szczególnymi potrzebami w środowisku akademickim
2. Realizację szkoleń wspólnoty uczelni akademickiej ze szczególnym uwzględnieniem nowo zatrudnionych pracowników.
3. Pozyskiwanie, opracowywanie oraz rozpowszechnianie wśród członków wspólnoty uczelni materiałów szkoleniowo-informacyjnych, dotyczących dostępności uczelni.
4. Stworzenie systemu wsparcia dla pracowników UwB.

Realizacja

Realizacja zadań zawartych w programie będzie finansowana głównie z Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych oraz ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Monitorowanie realizacji programu działań „Uniwersytet Dostępny dla Wszystkich” pozwoli na rzetelną ocenę stanu wdrożenia dostępności, a także zarządzanie zaplanowanymi w tym zakresie działaniami.

Stan realizacji celów ujętych w programie będzie podlegał stałej ocenie przez jednostkę odpowiedzialną za kwestie dostępności w UwB. Monitoring będzie prowadzony poprzez sprawozdawczość i cykliczny przegląd realizacji celów oraz konsultacje z reprezentantami osób ze szczególnymi potrzebami, funkcjonującymi w środowisku uczelni.